

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 428/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 134/2011-200, 8 Co 68/2011 z 31. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. septembra 2011 faxom a 8. septembra 2011 poštou doručená sťažnosť M., B. (ďalej aj „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 134/2011-200, 8 Co 68/2011 z 31. mája 2011. Sťažovateľ zároveň navrhuje aj odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia.

V sťažnosti je sťažovateľ označený ako „*Slovenská republika, v zastúpení M.*“

Ústavný súd považuje za potrebné v tejto súvislosti uviesť, že podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o porušení základných práv a slobôd právnických osôb a fyzických osôb. Takouto právnickou osobou v konaní pred ústavným súdom nemôže byť Slovenská republika, ale len jej štátne orgány. Tieto štátne orgány môžu byť účastníkmi konania v konaní pred ústavným súdom v rozsahu korešpondujúcom rozsahu a druhu ich právomoci a v rozsahu práv a povinností, ktorými ako právnické osoby disponujú. V danom prípade je to M., ktoré sa domáha byť účastníkom, resp. vedľajším účastníkom na strane odporcu v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 8 Co 134/2011, 8 Co 68/2011, a preto v danej veci je v konaní pred ústavným súdom sťažovateľom. Takýto postup je v súlade aj s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (I. ÚS 146/09, II. ÚS 182/2010, IV. ÚS 60/2010).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že

«Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 8Co 134/2011-200, 8Co 68/2011 zo dňa 31. 05. 2011 potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 25C/1/2010-157 zo dňa 21. januára 2011, ktorým súd zamietol návrh Slovenskej republiky v zastúpení M. na vstup do konania ako účastníka na strane odporcu, ako aj nepripustil vstup Slovenskej republiky v zastúpení M. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu.

Krajský súd predmetným uznesením taktiež odmietol odvolanie Slovenskej republiky zastúpenej M. proti rozsudku súdu prvého stupňa č. k. 25C 1/2010-148 zo dňa 29. 11. 2010.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co 134/2011-200, 8Co 68/2011 zo dňa 31. 05. 2011 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) podáva sťažovateľka túto sťažnosť, nakoľko súd podľa názoru sťažovateľky svojim rozhodnutím o odmietnutí odvolania Slovenskej republiky v zastúpení M. z dôvodu podania odvolania neoprávnenou osobou odňal účastníkovi konania - Slovenskej republike možnosť konať pred súdom. Odňatím konania pred súdom sa rozumie taký procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, ktoré mu zákon priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Súd svojim rozhodnutím o potvrdení uznesenia súdu prvého stupňa taktiež priamo zasiahol do práva Slovenskej republiky na spravodlivé súdne konanie garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky tým, že odmietol v súdnom konaní konať so zástupcom štátu, ktorého oprávnenie a povinnosť zastúpenia vyplýva z príslušných

právných predpisov, teda Slovenská republika nebola v konaní zastúpená zástupcom, ktorá má na zastupovanie Slovenskej republiky v uvedenom prípade oprávnenie. Sťažovateľka navyše považuje uznesenie Krajského súdu za svojvoľné, zjavne neodôvodnené a teda ústavne nekonformné (ako vyplýva z dôvodov uvedených nižšie).».

K právomoci ústavného súdu a k využitiu opravných prostriedkov sťažovateľ uviedol:

«Podľa názoru sťažovateľky Uznesením Krajského súdu v Bratislave bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), nakoľko bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie.

Sťažovateľka podala z opatrnosti dňa 06.08.2011 proti predmetnému Uzneseniu Krajského súdu v Bratislave dovolanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky, o ktorom nebolo doteraz rozhodnuté. Nakoľko však Najvyšší súd Slovenskej republiky vystupuje v konaní (podľa názoru sťažovateľky v rozpore so zákonom) ako zástupca Slovenskej republiky na strane odporcu, navyše žalobcami v uvedenom konaní sú sudcovia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, existujú na základe názoru sťažovateľky u všetkých sudcoch Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vzhľadom na pomer k účastníkom konania dôvodné pochybnosti o ich nezaujatosti. Vzhľadom k uvedenému má sťažovateľka za to, že o ochrane tohto základného práva nie je oprávnený rozhodovať iný súd, preto má Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) právomoc konať o tejto sťažnosti.»

Svoju sťažnosť sťažovateľ odôvodňuje takto:

«Súd svojim rozhodnutím o odmietnutí odvolania Slovenskej republiky v zastúpení M. z dôvodu podania odvolania neoprávnenou osobou odňal účastníkovi konania - Slovenskej republike možnosť konať pred súdom. Súd svojim rozhodnutím o potvrdení uznesenia súdu prvého stupňa taktiež priamo zasiahol do práva Slovenskej republiky na spravodlivé súdne konanie garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky tým, že odmietol v súdnom konaní konať so zástupcom štátu, ktorého oprávnenie a povinnosť zastúpenia vyplýva z príslušných právnych predpisov, teda Slovenská republika nebola v konaní zastúpená zástupcom, ktorá má na zastupovanie Slovenskej republiky v uvedenom prípade oprávnenie.

Súd v odôvodnení napadnutého uznesenia dospel k právnenému názoru, že M. v uvedenom konaní nie je oprávnené zastupovať Slovenskú republiku, nakoľko za zástupcu Slovenskej republiky v uvedenom konaní považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorého ako zástupcu označili aj navrhovatelia v pôvodnom návrhu. Sťažovateľka sa s týmto názorom súdu prezentovanom v odôvodnení napadnutého uznesenia nestotožňuje, pričom za jediný oprávnený subjekt na zastupovanie Slovenskej republiky v uvedenom konaní považuje M.

Podľa ustanovenia prvej vety § 21 ods. 4 O. s. p., za štát pred súdom koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu.

Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z.“), vymenovaním za sudcu vzniká a zánikom funkcie sudcu zaniká osobitný vzťah sudcu k štátu, z ktorého vyplývajú práva a povinnosti sudcu a štátu upravené týmto zákonom. Za štát v týchto vzťahoch koná ústredný orgán štátnej správy súdov, ktorého pôsobnosť upravuje osobitný predpis.9) [Poznámka 9) odkazuje na § 34 zákona č. 757/2004 Z. z.]

Podľa ustanovenia § 34 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“), ministerstvo... vykonáva správu súdov ako ústredný orgán štátnej správy pre súdy.

Podľa ustanovenia § 65 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z., za uspokojenie platových nárokov sudcu zodpovedá štát.

Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 575/2001 Z. z.“), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre súdy a väzenstvo.

V predmetnom konaní za štát pred súdom koná M. v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi. Týmto osobitnými predpismi sú nepochybne ustanovenia § 25 ods. 1 a § 65 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z., § 34 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. a § 13 ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z.

Tento právny názor sťažovateľky súd neakceptoval, naopak dospel k záveru, že nárok uplatnený navrhovateľmi v tomto konaní patrí do pôsobnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako osobného úradu navrhovateľov. Súd síce v odôvodnení uznesenia uviedol, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že by uplatnený nárok patril do pôsobnosti M. ako ústredného orgánu štátnej správy, na druhej strane však neuviedol, z akého právneho predpisu vyplýva pri uplatnení tohto nároku pôsobnosť Najvyššieho súdu SR. Na argument sťažovateľky ohľadom prebiehajúcich súdnych konaní pri uplatňovaní obdobných nárokov sudcov okresných a krajských súdov, kde ako zástupca Slovenskej republiky vystupuje práve M. a to práve na základe vyššie citovaných zákonných ustanovení, sa súd ustálil v názore, že právne postavenie sudcov okresných a krajských súdov je odlišné. Dôvodom tejto odlišnosti je v zmysle odôvodnenia výlučne skutočnosť, že Najvyšší súd je správcom vlastnej rozpočtovej kapitoly, čo je výnimkou zo všeobecného ustanovenia § 83 ods. 1 prvá veta zákona č. 757/2004, a to na základe ustanovenia § 9 ods. 1 písm. f) citovaného zákona).

Na základe názoru sťažovateľky je tento právny názor nesprávny. Súd v tejto časti odôvodnenia determinuje právo zastupovať Slovenskú republiku v súdnom konaní správou rozpočtovej kapitoly. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení, na základe ktorých dnes súdy konajú a považujú za zástupcu Slovenskej republiky v tzv. antidiskriminačných konaniach sudcov M., však nevyplýva žiadnym spôsobom záver, že zástupcom Slovenskej republiky má byť práve správca konkrétnej rozpočtovej kapitoly. Takýto záver nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu a súd ani žiadny právny predpis, na základe ktorého k uvedenému dospel, neoznačil. Navzdory celkom konkrétnej právnej úprave (vyššie citovanej), na základe ktorej M. odvodzuje svoje právo, ale aj povinnosť zastupovať Slovenskú republiku v uvedenom konaní, sa súd obmedzil iba na svojvoľnú úvahu o podmienenosti zastúpenia štátu správou rozpočtovej kapitoly, pričom táto skutočnosť nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu. Takýmto posúdenie súdu považuje sťažovateľka za arbitrárne a svojvoľné.

Sťažovateľka považuje v tejto súvislosti za irelevantný taktiež argument, že úmyslom navrhovateľom bolo žalovať o nemateriálnu ujmu ich osobný úrad, nakoľko je zrejmé, že subjekt, ktorý vystupuje na strane odporcu v uvedenom konaní, je Slovenská republika. Navrhovatelia si teda uplatňujú nárok nepochybne voči štátu, pretože ak by sa chceli domáhať nároku voči ich osobnému úradu, označili by za odporcu priamo Najvyšší súd SR.

V tomto prípade by sa súd musel zaoberať skutočnosťou, či je Najvyšší súd v takomto konaní pasívne legitimovaný. Za súčasného stavu je však zrejmé, kto je pasívne legitimovaným subjektom na strane odporcu, spornou ostáva len otázka zastúpenia odporcu v súdnom konaní.

Súd teda svojim rozhodnutím, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na vstup do konania, ako aj rozhodnutím o odmietnutí odvolania, dopustil v konaní zotrvanie stavu, kedy Slovenská republika nie je riadne zastúpená, teda odňal Slovenskej republike možnosť konať pred súdom. Súd mal v konaní odstrániť prekážku v konaní, ktorou je nedostatok podmienky zastúpenia, svojimi rozhodnutiami však konal v priamom rozpore s touto zákonnou požiadavkou.

Sťažovateľka taktiež poukazuje na ustanovenie § 21 ods. 3 OSP, na základe ktorého „za právnickú osobu nemôže konať ten, ktorého záujmy sú v rozpore so záujmami právnickej osoby“. V uvedenom konaní vo veci samej je zrejmé, že záujmy Najvyššieho súdu SR, ktorý konal v uvedenom konaní ako zástupca Slovenskej republiky, sú v rozpore so záujmami štátu, čo je preukázané aj samotným postojom Najvyššieho súdu SR, ktorý ako zástupca Slovenskej republiky jej oprávnené a legitímne záujmy v súdnom konaní nehájil, uznal základ nároku už počas konania pred súdom prvého stupňa, pričom po doručení rozsudku v uvedenej veci proti nemu nepodal v zákonnej lehote odvolanie. Sťažovateľka už v odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 25C/1/2010-157 zo dňa 07. 02. 2011 namietal absenciu kontradiktórnosti konania, odvolací súd sa však v odôvodnení potvrdzujúceho uznesenia s touto námietkou nevysporiadal. Na základe uvedených skutočností je však zrejmé, že v konaní vo veci samej oprávnené záujmy Slovenskej republiky zo strany Najvyššieho súdu SR chránené neboli, a to napriek tomu, že uplatňovaný nárok je značne špecifický a kontroverzný, v podmienkach Slovenskej republiky neexistuje podobné právoplatné rozhodnutie, teda neexistuje zaužívaná súdna prax v obdobných prípadoch, navyše sa jedná o uplatňovanie nároku na nemajetkovú ujmu vo značnej výške, kde má súd možnosť voľnej úvahy pri určení výšky nároku, teda možnosť argumentácie v neprospech uplatňovaného nároku je značne rozsiahla. To znamená, že existuje množstvo právnych, ako aj skutkových argumentov, ktorými je možné hájiť pozíciu štátu v uvedenom konaní, napriek tomu ani jeden z týchto argumentov nebol v konaní použitý.

Na základe uvedeného má sťažovateľka za to, že Krajský súd v Bratislave odňal účastníkovi konania - Slovenskej republike - možnosť konať pred súdom, nakoľko v konaní jednak konal so zástupcom, ktorého právo zastúpenia nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu, odmietol konať so zástupcom, ktorého právo zastúpenia vyplýva z vyššie citovaných zákonných ustanovení, pričom s týmto zástupcom odmietol konať o opravnom prostriedku voči rozhodnutiu vo veci samej, čím znemožnil realizáciu ochrany legitímnych ústavných a ústavou garantovaných práv Slovenskej republiky. Na základe uvedeného má sťažovateľka za to, že Krajský súd v Bratislave uvedeným konaním porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy. ...

Súd v odôvodnení rozhodnutia zasiahol do práva Slovenskej republiky na spravodlivé súdne konanie tým, že svoje rozhodnutie náležité a presvedčivo neodôvodnil. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu ustanovuje § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Na základe ustanovenia § 167 ods. 2 OSP Ak nieje ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku. V zmysle uvedeného ustanovenia sa teda požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku vzťahujú taktiež na uznesenie súdu.

Na základe názoru sťažovateľky sa Krajský súd v Bratislave týmito ustanoveniami zákona pri odôvodňovaní napadnutého uznesenia riadne nespravoval. Značná časť odôvodnenia uznesenia vyplýva z nesprávneho posúdenia podania sťažovateľky zo dňa 20. 12. 2010, ktorým Slovenská republika v zastúpení M. vyjadrila svoju účasť v konaní a ktorú súd posúdil ako návrh na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania v zmysle § 92 ods. 1 OSP. Odôvodnenie rozhodnutia, ktoré sa týka nemožnosti aplikácie § 92 ods. 1 OSP považuje sťažovateľka za nadbytočné a irelevantné, pričom uvedené je v priamom rozpore s požiadavkou na jeho presvedčivosť. Za arbitrárne a svojvoľné považuje sťažovateľka odôvodnenie uznesenia v časti argumentácie, na základe ktorej súd dospel k právnomu názoru, že M. nemá oprávnenie zastupovať Slovenskú republiku v uvedenom konaní,

nakol'ko za jediný subjekt majúci uvedené oprávnenie považoval Najvyšší súd SR. Z odôvodnenia nie je zrejmé ani žiadnym spôsobom nevyplýva, na základe akého právneho predpisu súd k uvedenému záveru dospel, pričom sa súd iba obmedzil na konštatáciu, že M. nie je služobným úradom sudcov Najvyššieho súdu a rozpočet Najvyššieho súdu tvorí osobitnú kapitolu. To, ako majú mať uvedené skutočnosti vplyv na určenie subjektu, ktorý má oprávnenie zastupovať štát v uvedenom konaní, resp. na základe akej právnej normy je potrebné takéto skutočnosti považovať za determinanty pri určovaní oprávnenej osoby, však v odôvodnení napadnutého uznesenia absentuje. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že M. nie je služobným úradom ani v prípade sudcov okresných a krajských súdov, pričom na námietku, kedy sťažovateľka poukazoval na obdobné konania, kde navrhovateľmi sú sudcovia okresných a krajských súdov, súd reagoval výlučne poznámkou, že právne postavenie týchto sudcov je odlišné, pričom nešpecifikoval, v čom táto odlišnosť spočíva. Na základe uvedeného sa Slovenská republika zastúpená M. môže iba domnievať, čo súd touto konštatáciou mienil, keď hovoril o odlišnosti právneho postavenia sudcov najvyššieho súdu a sudcov okresných a krajských súdov.

Sťažovateľka je ďalej toho názoru, že súd sa nedostatočne vysporiadal s uplatnenou námietkou, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca - Mgr. P. S. Súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uvádza, že v zmysle Dodatku č. 3 k rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava I na rok 2010 zo dňa 19. 01. 2010 Spr. 3052/2010 je nepochybné, že Mgr. P. S. bola zákonnou sudkyňou v prejednávanej veci. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu však nie je zrejmé, akým spôsobom sa súd ustálil v nepochybnosti tejto skutočnosti, nakol'ko súd v podstate len interpretoval vyjadrenie Mgr. P. S., že táto bola menovaná do funkcie sudcu dňa 25. 01. 2010 o 14:00 a predmetná vec bola elektronickou podateľňou pridelená do senátu 25C v ten istý deň o 14:25 hod. Takéto vyjadrenie Mgr. P. S. súd akceptoval bez akejkoľvek ďalšej verifikácie, pričom je zrejmé, že aj na základe vyjadrenia Mgr. P. S. došlo k nápadu uvedenej veci do elektronickej podateľne vo veľmi krátkom časovom odstupe po jej menovaní do funkcie sudcu prezidentom Slovenskej republiky. Sťažovateľka považuje za nevyhnutné uviesť, že z Kancelárie prezidenta SR obdržal informáciu, že dňa 25. 01. 2010 bol o 14:00 len započatý samotný akt menovania Mgr. P. S. a ďalších kandidátov do funkcie sudcu, pričom uvedený akt trval približne jednu hodinu. K zloženiu sľubu dochádza pri uvedenom akte po úvodných fanfárach a úvodnom slove, pričom Mgr. P. S. bola pri

skladaní sľubu desiata v poradí. Z uvedeného je zrejmé, že nie je možné jednoznačne určiť, či o 14:25 menovaná sudkyňa už bola prezidentom vymenovaná do funkcie sudcu, resp. nie je možné stotožniť sa s názorom súdu, že vo veci rozhodovala jednoznačne zákonná sudkyňa. V tejto súvislosti sťažovateľke nie je zrejmé ani to, akým spôsobom sa Okresný súd Bratislava I v tak krátkych časových intervaloch (jednalo sa doslova o minúty) dozvedel o menovaní uvedenej sudkyne do funkcie tak, že jej spustil nápad do registra. Z uvedeného dôvodu má sťažovateľka za to, že ak sa súd vysporiadal s námietkou zákonného sudcu tým, že sa bez ďalšieho skúmania a odôvodnenia ustálil v názore, že Mgr. P. S. je zákonnou sudkyňou v uvedenom konaní a to výlučne na základe jej vlastného vyjadrenia, je nutné odôvodnenie takéhoto postupu považovať za nepresvedčivé a ústavne nekonformné, čoho dôsledkom bolo arbitrárne a nepreskúmateľné rozhodnutie súdu.»

Sťažovateľ na základe už uvedeného navrhuje, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave, č. k. 8Co 134/2011-200, 8Co 68/2011 zo dňa 31. 05. 2011 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 8Co 134/2011-200, 8Co 68/2011 zo dňa 31. 05. 2011 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľka zároveň v súlade s ustanovením § 55 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov žiada ústavný súd o povolenie odkladu vykonateľnosti rozhodnutia - Uznesenia Krajského súdu v Bratislave, č. k. 8Co 134/2011-200, 8Co 68/2011 zo dňa 31. 05. 2011, čo odôvodňuje spoločenskou závažnosťou napadnutého rozhodnutia, ktoré by v prípade, ak by nedošlo k odkladu jeho výkonu, umožnilo navrhovateľom v konaní vo veci samej realizovať dnes právoplatné rozhodnutie - rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 25C 1/2010-148. Okrem toho uvedený rozsudok môže byť považovaný za precedентné rozhodnutie vzhľadom na skutočnosť, že na sudoch Slovenskej republiky prebiehajú mnohé obdobné konania, ktorých navrhovateľmi sú sudcovia okresných a krajských súdov a ktorí sa domáhajú priznania rovnakých nárokov. Z uvedeného dôvodu považuje sťažovateľka návrh na odklad vykonateľnosti uznesenia

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžnč/4/2011 zo dňa 22. júna 2011 za dôvodný.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho prejednávania.

Ústavný súd preskúmal na predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V tejto súvislosti považoval

za potrebné poukázať na svoje subsidiárne postavenie pri ochrane ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv.

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám alebo právnickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio – inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o neposkytnutí potrebnej súdnej ochrany spočívajúcej v tom, že krajský súd namietané uznesenie riadne neodôvodnil a z tohto hľadiska je nepresvedčivé, ústavne nekonformné, čoho dôsledkom je jeho arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť.

Na základe toho sťažovateľ dospel k záveru, že namietaným uznesením došlo k porušeniu jeho základného práva, ktoré mu garantuje čl. 46 ods. 1 ústavy, a tiež práva garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Zo samotnej sťažnosti, ale tiež zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že ochrany svojich ústavou a kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sa sťažovateľ domáha tak sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj dovolaním podaným proti namietanému uzneseniu 6. augusta 2011 podľa jeho názoru „z opatrnosti“, o ktorom do predbežného prerokovania sťažnosti nebolo rozhodnuté. Z uvedeného vyplýva, že v okolnostiach daného prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu [Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd a ústavný súd], čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľom využitý, ako predčasné (porovnaj napr. IV. ÚS 242/2010).

Ústavný súd môže prijať sťažnosť na ďalšie konanie a meritórne o nej rozhodnúť až vtedy, ak príslušné orgány verejnej moci už nemajú možnosť namietaný stav zásahu do základných práv alebo slobôd napraviť.

Súčasťou konštantnej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 180/2010).

Iba za predpokladu, že sťažovateľ využil všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej ochrany svojho základného práva alebo základnej slobody a nebol s ich uplatnením úspešný, môže predložiť sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy pre namietané porušenie svojho základného práva alebo slobody ústavnému súdu. K tomu treba dodať, že sťažovateľ nemá podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry

ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľom ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí. Špecifiká uvádzané sťažovateľom v tejto sťažnosti nezakladajú dôvod na to, aby sa ústavný súd v danom prípade odklonil od svojej doterajšej judikatúry.

Ústavný súd už vyslovil názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 145/2010, IV. ÚS 195/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd už v tejto súvislosti taktiež judikoval (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, III. ÚS 167/2010, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 195/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude v takýchto prípadoch považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04 alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54). Argumentácia sťažovateľky o podaní sťažnosti pred rozhodnutím najvyššieho súdu o dovolaní „za účelom vyhnutia sa strate práva podať sťažnosť pre stratu lehoty“ v prípade, že by jej dovolanie bolo najvyšším súdom odmietnuté ako neprípustné, nie je preto odôvodnená.

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, ak by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to navádzať potenciálnych sťažovateľov k obdobnému postupu, aký zvolil v okolnostiach daného

prípade sťažovateľ, t. j. k paralelnému podávaniu sťažností ústavnému súdu zároveň s podaním dovolania, čo vzhľadom na už uvedené nie je opodstatnené.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale ju podľa zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2011